

AUTOR:	Mgr. Veronika Bajgarová	ZNÁČKA:	VY_32_INOVACE_08_CJL_04
OBOR STUDIA:	Gastronomie, Cestovní ruch	ROČNÍK:	1., 3., 4.
PŘEDMĚT:	Český jazyk a literatura	VYTVOŘENO:	únor 2013
TEMATICKÝ OKRUH:	Literatura od starověku po romantismus		
NÁZEV:	Antická literatura II.		
ANOTACE, METODICKÝ POKYN:	<p>Výukový materiál je vytvořen zejména pro žáky 1. ročníku dálkového nástavbového studia oboru Management v gastronomii. Žákům 3. a 4. ročníku oboru Cestovní ruch slouží k zopakování učiva a ověření úrovně osvojení poznatků daného tématu, a to formou samostatné práce. Soubor obsahuje výkladový materiál k tématu Antická literatura II., který je zpřístupněn žákům formou e-learningu.</p> <p>Žák se pod svým uživatelským jménem a heslem (jež mu je přiděleno) přihlásí do výukového prostředí http://moodle.ssss.cz. Pod názvem konkrétního vyučujícího a příslušného předmětu nalezne nabídku kurzů, které mu jsou zpřístupněny.</p> <p>Zadaný kurz obsahuje materiál, jež má žák prostudovat. Učivo je doplněno obrázky, citacemi úryvků z literárních děl, v závěru jsou úkoly, které žák samostatně vypracuje. Kurz obsahuje opakovací test, který prověří získané vědomosti a znalosti. Jeho spuštění řídí konkrétní vyučující. Ten nastaví pravidla, za kterých je možné test absolvovat (prostředí, čas, četnost opakování, hodnocení).</p>		
ODKAZY A CITACE:	<p>HORA-HOŘEJSÍ, Petr. Toulky českou minulostí 1. Praha: Baronet, 1995.</p> <p>POLÁŠKOVÁ, Taťána, Dagmar MILOTOVÁ a Zuzana DVOŘÁKOVÁ.</p> <p>Literatura: přehled středoškolského učiva. Třebíč: Petra Velanová, 2005. ISBN 80-902571-4-3.</p>		

Starověký Řím

Počátky římské literatury se datují od poloviny 3. století př. n. l. (přestože Římané znali písmo již od 7. století př. n. l., používali ho výhradně k veřejnému styku a literatuře nevěnovali téměř žádnou pozornost).

Konec římského písemnictví nastal až v polovině 7. století n. l. Její řeč – latina – se však stala náboženským, vědeckým a mezinárodním jazykem západní Evropy po celý středověk, vliv antiky přetrvává dodnes.

Poezie

Publius Vergilius Maro (70 př. n. l. - 19 př. n. l.)

- ◆ Římský básník, autor národního eposu o minulosti Říma a vládnoucího císařského rodu ***Aeneis*** (hrdina Aeneas – praotec Římanů, syn dardanského krále a Afrodity, zakladatel města, z něhož vzešel Řím, účastnil se trojské války), napsán na pokyn císaře Augusta, na eposu pracoval Vergilius přes 11 let, přestože dílo nedopsal a nechtěl, aby vyšlo (nestačil jej zcela dokončit), císař Oktaviánus Augustus nechal dílo zredigovat a vydat. Stal se jedním z nejvýznamnějších děl římské literatury vůbec, zdůrazňují se v něm ctnosti, které se považovaly za ideální pro správného Římana.
- ◆ Napsal lyricko-epickou skladbu ***Zpěvy rolnické***, ve které oslavoval venkovský život.
- ◆ Jeho dílo působilo po celý středověk (Vergilius se objevuje i v Dantově Božské komedii).

Publius Ovidius Naso (43 př. n. l. – 18 n. l.)

- ◆ Jeden z nejvýznamnějších básníků starověkého Říma, pocházel ze zámožné rodiny.

- ◆ Žil v době vlády prvního římského císaře Oktaviána Augusta (43 př. n. l. – 18 n. l.).
- ◆ Přestože byl spřízněný s císařem (manželka byla příbuzná Oktaviána Augusta), byl jím vypovězen do vyhnanství (malé přístavní městečko na břehu Dunaje v dnešním Rumunsku), což Ovidius do konce života velmi těžce nesl. Byl zvyklý na městský život, miloval Řím, veškeré jeho pokusy o zmírnění trestu byly marné (nelze dnes zjistit příčinu tohoto trestu).
- ◆ Ve vyhnanství zemřel, do smrti nepřestal toužit po přátelích a rodině, nikdy se nesměl do Říma vrátit.
- ◆ K jeho prvním dílům patří básnická sbírka milostné poezie **Umění milovat**. V těchto básních radí, jak si najít a udržet lásku. Sbírka je považována za nejlepší erotické dílo antiky.
- ◆ Uměleckou zralost potvrzuje jeho vrcholné dílo **Proměny (Metamorphoses)** – v 15 básnických knihách zpracovává přes 250 mytologických příběhů, hlavním motivem všech příběhů je proměna člověka nebo mytologické postavy v nový objekt; nejčastějším námětem je láska. Následují některé příběhy s motivem proměny:
 - ◆ K nejznámějším příběhům patří např. Pygmalion (oživení krásné dívky stvořené sochařem Pygmalionem, který se do ní zamiloval – název tohoto příběhu si vypůjčil G. B. Shaw k napsání dnes již klasické komedie Pygmalion o přeměně drzé pouliční květinářky Lízy Doolitlové v překrásnou a distingovanou dámu vyšší společnosti).
 - ◆ Daidalos a Ikaros (o otci, který sestrojí křídla pro sebe a svého syna k odletu do svého domova, Ikaros neposlechne otce a vyletí vysoko ke Slunci, to roztaví vosk a on utone v moři).
 - ◆ Niobe (manželka thébského krále byla pyšnou matkou svých sedmi synů a sedmi dcer, odvážila se rovnat bohyni, a proto přijde o všechny děti, manžela a nakonec nesnesitelným žalem zkamení).

Quintus Horatius Flaccus (65 př. n. l. – 8 př. n. l.)

- ◆ Básník doby Augustovy, jeho básně obsahují společenskou tematiku často s kritickým zaměřením.
- ◆ Známým souborem básní jsou **Písně (*Carmina*)**, (stovka básní ve čtyřech knihách). Někdy je nalezneme pod názvem „Ódy“. Jde o vrchol Horatiovy tvorby, častý je sklon k meditacím, dobrácká ironie, objevuje se ale i smutek. Právě z této sbírky pochází proslavené rčení „Carpe diem“ (Užij si dne), kde Horatius vyslovuje svoji zásadu spokojit se s málem.

Významné osobnosti římské kultury

Cicero

- ◆ Žil v první polovině 1. století př. n. l.
- ◆ Dnes je považován za největší osobnost antického řečnictví, jeho jazyk byl ve středověku považován za vzor klasické latiny.
- ◆ Řada jeho děl se zachovala. Byl zavražděn Markem Antoniem (soupeřem o svrchovanou moc v Římě, kterou nakonec získal Oktaviánus Augustus – první římský císař).

Seneca

- ◆ Římský řečník a filosof, žil v době 1. století n. l.
- ◆ Velmi vzdělaný a všestranně založený člověk - řečník, filosof, senátor, politik, zajímal se o fyziku.
- ◆ Pro své neoblomné vystupování v senátu musel odejít do vyhnanství, po několika letech se vrací, ale nakonec je donucen spáchat sebevraždu (nechvalně proslulým císařem Nerem, přestože byl od jeho 17 let vychovatelem a učitelem).

Úkoly

1. Přečtěte si z čítanky (Sochrová, Marie: Čítanka I. k Literatuře v kostce. Havlíčkův Brod, Fragment 2007.) **ukázkou na str. 42 – 43 Proměny – Metamorphoses, Filemón a Baukís, autor Publius Ovidius Naso.** Vypracujte následující úkoly.

- a) Veršovaný příběh převyprávějte vlastními slovy.
- b) Uved'te, jaké přání projevili bohům oba manželé.

Test 04 – Antická literatura II. (8 otázek)

Úloha 1

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Nejvýznamnější římstí básníci žili v době vlády prvního římského císaře. Jak se císař jmenoval?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Oktaviánus Augustus
- ☐ b. Nero
- ☐ c. Tiberius
- ☐ d. Markus Aurelius

Úloha 2

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Kdo byl autorem římského eposu **Aeneas**:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Horatius
- ☐ b. Ovidius
- ☐ c. Vergilius
- ☐ d. Seneca

Úloha 3

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Ovidius je autorem sbírky 250 převyprávěných řeckých bájí a pověstí ve verších. Tato sbírka se nazývá:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Knihy veršů
- ☐ b. Proměny
- ☐ c. Záměny
- ☐ d. Výměny

Úloha 4

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Za nejlepší erotické dílo antiky se považuje kniha s názvem:

Odpověď:

Úloha 5

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Horatiova sbírka **Pisně** obsahuje známé latinské heslo *Carpe diem*. V překladu to znamená *Užívej dne*.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
- ☐ Nepravda

Úloha 6

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jedna z Ovidiových pověstí inspirovala známého irského dramatika 19. století G. B. Shawa k napsání komedie o převýchově chudé květinářky ve vzdělanou a ušlechtilou ženu vyšší společnosti. Název této komedie je:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Líza Doolittlová
- ☐ b. Niobe
- ☐ c. Pygmalion
- ☐ d. My fair lady

Úloha 7

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jakým jazykem jsou psána díla v římské literatuře?

Odpověď:

Úloha 8

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Významnými římskými řečníky byli:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Seneca, Cicero
- ☐ b. Seneca, Ovidius
- ☐ c. Vergilius, Ovidius
- ☐ d. Cicero, Ovidius